

Назив на СЗ	Алатничар
Код на СЗ	0910.40.05
Сектор	МАШИНСТВО
Ниво на сложеност на работни задачи	IV (четврто)
Опис на занимањето	Алатничарот ја планира и организира својата работа, го подготвува работното место, работните уреди, алатот и материјалот, рационално го користи времето, материјалот и енергијата, обезбедува квалитетни услуги и извршени работи, применува мерки за лична заштита и заштита на околината, изработува шаблони, изработува стезни алати, изработува алати за свиткување, дупчење, сечење, извлекување и комбинирани алати, алати за ковање, пресување, леење. Изработува модели за копирање, гравирање. Ракува со алати за стегање, обработка, мерење и контрола. Ракува со машини за изработка на алати. Ги поправа алатите кои ги изработува. Пополнува потребна работна документација и документи за евиденција на состојбата на машините, уредите и опремата.

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
1.	Планирање и организирање на работата	Планирање и организирање работа, самостојно и во тим	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проучува проектно-деловна и техничка документација; 2. Црта и користи едноставни работни цртеж на машински елементи; 3. Го прегледува материјалот дали соодветствува на материјалот во техничката документација; 4. Подготвува план за работа; 5. Знае да чита техничка документација; 6. Ја знае организацијата на работното место; 7. Го владее работниот распоред и ги знае нормативите за потрошувачка на материјал; 8. Ги познава алатите и уредите за изведба на одделни задачи; 9. Ги знае принципите на организацијата на работата; 10. Ги владее стандардите и нормите при обработка на метали.
2.	Подготовка за работа	Подготовка на работното место	<ol style="list-style-type: none"> 1. Го подготвува материјалот според работен налог

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
			<ol style="list-style-type: none"> 2. Избира машини, алат, прибор и материјал 3. Превзема мерки за безбедна работа според прописите за заштита на работа и заштита на околината 4. Ја познава техничката и технолошката документација 5. Ги познава видовите и карактеристиките на машинските материјали 6. Ги познава техниките на мерење и контролата 7. Ги познава карактеристиките на машините
3.	Оперативни работи	Цртање и одбележување на деловите	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ги пренесува елементите од цртеж на шаблон и деловите од алатот во зададен размер со помош на алат за оцртување и одбележување 2. Го познава техничкото цртање 3. Го познава алатот и приборот за цртање и одбележување и начинот на нивно користење и одржување
		Изработка на шаблони и делови од алатот	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ги припрема алатот, приборот и машините за сечење, режење и турпијање 2. Ги сече, реже и турпија шаблоните и деловите од алатот 3. Ја контролира точноста на изработените делови 4. Ги применува мерките за заштита при работа 5. Ги знае постапките за рачно и машинско сечење, режење и турпијање
		Дупчење, впуштање, развртување и изработка на навој на деловите од алатот	<ol style="list-style-type: none"> 1. Го припрема алатот, приборот и машините за дупчење, впуштање, развртување и режење на навој 2. Ги обработува деловите 3. Ги применува заштитните мерки при работа 4. Ги познава особините на металите и легурите
		Обработка на	<ol style="list-style-type: none"> 1. Го припрема алатот, приборот и

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
		деловите од алатот со рендисување, стругање, глодање, брусење и полирање	<p>машините за обработка со симнување на струганици</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Ги избира елементите за режимот на обработка 3. Ги обработува деловите од алатот 4. Ги применува мерките за заштита при обработка со симнување на струшка 5. Го познава техничкото цртање 6. Ги знае технолошките постапки за обработка со симнување на струшка 7. Знае да ракува со машините за обработка со симнување на струганици
		Обработка на деловите со електроерозија (и други неконвенционални методи)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ги обработува поединечни делови од алатот со електроерозија (и други неконвенционални методи) 2. Ги применува мерките за заштита при работа со електроерозија 3. Ги познава основните технолошки постапки при обработка со електроерозија 4. Ги познава основите на ракување со уредите за обработка со електроерозија
		Изработка на алат и прибор за стегање	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ги изработува деловите од алатот и приборот за стегање при обработка со дупчење, стругање, глодање, заварување 2. Го врши меѓусебното подесување при склопување на деловите, врши контрола на точноста и функционалноста при обработка на алатот и приборот 3. Го познава техничкото цртање 4. Ги познава конструкциите на алатот, улогата и значењето на алатот за стегање 5. Ги познава особините на материјалите
		Изработка на алати за свиткување,	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ги изработува деловите од алатот за кружно свиткување 2. Ги изработува обликувачи,

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
		пробивање, просекување, извлекување и комбинирани алати	<p>призми, држачи и други делови од алатот за аголно свиткување</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Ги изработува пробивачите, просекувачите, режени плочи, водечки плочи и столбови 4. Ги изработува деловите од алатот за извлекување 5. Ги изработува комбинирани алати 6. Ги мери и контролира точноста на димензиите, обликот и положбата на изработените делови 7. Ги составува алатите и врши подесување на зјајот помеѓу работните делови на алатот 8. Ја испитува функционалноста на алатот на пробни примероци 9. Ги применува мерките за заштита при изработка на деловите, склопувањето и испитувањето на алатот 10. Ги познава основите на конструкцијата на алатот 11. Ја познава технолошката постапка за свиткување, пробивање, просекување, извлекување и отсекување 12. Ги познава особините на материјалите
		Изработка на алат за ковање, пресување и леење	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ги изработува горните и долните делови од алатот за ковање и пресување 2. Ги изработува деловите за одвојување на вишок на материјал 3. Ги изработува алатите за леење со уливни и други канали 4. Ги бруси и полира шуппините од калапите 5. Ја контролира точноста и квалитетот при обработка 6. Го склопува, подесува и испитува функционалноста на алатот 7. Ја познава технолошката постапка при обработка
		Изработка на	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ги изработува деловите и врши

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
		модел за копирање и обработка со гравирање	<p>склопување и подесување на моделите за копирање</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Ја познава постапката за обработка со копирање и карактеристиките на машината 3. Гавира букви, броеви и релјефи 4. Ги познава постапките за обработка со гравирање, видовите и карактеристиките на машините
		Термичка обработка на деловите од алатот	<ol style="list-style-type: none"> 1. Врши припрема на деловите за термичка обработка 2. Ги познава основите на термичката и термохемиската обработка (подобрување, калење, цементација, нитрирање, карбонитрирање) 3. Ги познава основите на површинската заштита на машинските елементи (фосватирање, брунирање, никловање, цинковање) 4. Ги познава можните грешки, причини и последици при термичката обработка 5. Знае да врши мерења на тврдината на материјалите и длабочината на слојот на веќе завршената термичка обработка.
4.	Комерцијални работи	Работење според пазарните законитости.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Евидентира трошоци на материјал и време 2. Води грижа за трошоци и потрошен материјал 3. Оптимизира трошоци во работата
5.	Административни работи	Водење работна документација	<ol style="list-style-type: none"> 1. Води едноставна техничка документација 2. Води извештаи за својата работа 3. Внесува податоци во соодветни обрасци за застоите, неправилностите и за други појави на машините и уредите 4. Ги знае елементите на деловната и технолошката документација

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
			5. Ја владее работата со компјутер и друга канцелариска опрема.
6.	Работи за осигурување на квалитет	Обезбедување квалитетни услуги и извршени работи.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гарантира квалитет согласно стандардите; 2. Ги контролира резултатите од сопствената работа и го следи производствениот процес; 3. Ги контролира алатите и презема мерки во случај на оштетувања; 4. Рационално троши енергија, материјал и време; 5. Користи мерни помагала (мерни инструменти, мерни алати, контролни помагала) 6. Соработува при давање на предлози за подобрување на машината и подобрување на постапките; 7. Соработува во производните тимови за подобрување на постапките; 8. Ги следи трендовите во технологиите и материјалот; 9. Ги знае постапките на утврдување и следење на квалитетот на услугите; 10. Ги знае стандардите и методите на контрола на квалитетот на материјалот и производите; 11. Ги знае важечките стандарди и прописи; 12. Ги знае видовите на одделните евиденции за гарантирање квалитет; 13. Ги владее технолошките постапки и упатства за работа; 14. Ги знае упатствата за работа со работна опрема и со помагала за безбедна работа.
		Користење стручна литература и упатства за квалитетно извршување на работата	<ol style="list-style-type: none"> 1. Чита техничка документација, правилници и упатства; 2. Применува норми препорачани од стручната литература; 3. Применува законски одредби кој се однесуваат на работи поврзани со обработка и примена на разни метали во

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
			металопреработувачката индустрија.
7.	Одржување и поправки	Проверување, приспособување и одржување на опрема, машини, уреди и средства што се користат во работата.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Врши дневно чистење, едноставно одржување и поправки на користените уреди и алати; 2. Ги одржува алатите, опремата и просторијата за време на работата; 3. Ги контролира алатите и машините и презема мерки при оштетувања и ги известува претпоставените; 4. Соработува при сервисни работи; 5. Ги разбира принципите на работа на машините и значењето на одржувањето; 6. Ги знае постапките за редовни прегледи и одржување на уредите, машините, помагалата и алатите; 7. Го познава превентивното и тековното одржување и значењето на одржувањето; 8. Ги знае основните сервисни работи на помагала, уреди и алат.
8.	Комуникација	Комуницирање со соработниците и клиентите, со почитување на деловните принципи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Собира и проследува информации за работниот процес и за состојбата на алатот и опремата; 2. Комуницира со претпоставен, со технолог, со оперативна служба, со сервисна служба и останатите соработници за квалитетна, безбедна и безопасна за околината работа; 3. Соработува со надворешни изведувачи и нарачатели; 4. Ја знае и ја користи стручната терминологија; 5. Ја знае стручната терминологија.
9.	Здравје, безбедност и заштита при работа и заштита на животната средина	Примена на мерките за лична заштита	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ги применува заштитните средства и опрема, во согласност со законската регулатива;

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
			2. Ги применува правилата за безбедност при работа; 3. Ги применува прописите за заштита од пожар.
		Применува мерки за заштита на околината	1. Го собира, сортира и го отстранува отпадот, во согласност со прописите за заштита на животната средина; 2. Ги применува прописите за заштита на животната средина 3. Ги применува процедурите за ракување, складирање и отстранување на загадувачите на животната средина; 4. Презема мерки за заштита од влијанието на опасните гасови, отровите, парите, високозапаливите супстанции; 5. Ги применува мерките при хемиско пролевање или протекување на агресивните и запаливи супстанции.

Знаење за занимањето / Вештини за занимањето:

Знаење за занимањето:

1. Планирање и организирање на работата

Планирање и организирање на работата, самостојно и во тим

- проучува проектно-деловна и техничка документација;
- анализира едноставни работни цртежи на машински елементи;
- идентификува материјалот во техничката документација;
- објаснува план за работа;
- чита техничка документација;
- ја знае организацијата на работното место;
- владее со работниот распоред и ги знае нормативите за потрошувачка на материјал;
- познава алати и уреди за изведба на одделни задачи;
- ги знае принципите на организацијата на работата;
- владее со стандардите и нормите при обработка на метали.

2. Подготовка за работа

Подготовка на работното место

- опишува материјал според работен налог;

- дефинира машини, алат, прибор и материјал;
- објаснува мерки за безбедна работа според прописите за заштита на работа и заштита на околината;
- дефинира техничката и технолошката документација;
- опишува и видови и карактеристики на машинските материјали;
- познава техники на мерење и контролата;
- познава карактеристики на машините;

3.Оперативни работи

Цртање и одбележување на деловите

- толкува пренесување на елементите од цртеж на шаблон и деловите од алатот во зададен размер со помош на алат за оцртување и одбележување;
- познава техничко цртање;
- идентификува алат и прибор за цртање и одбележување и објаснува начин на нивно користење и одржување.

Изработка на шаблони и делови од алатот

- набројува алат, прибор и машини за сечење, режење и турпијање;
- објаснува постапка на сечење, режење и турпијање на шаблоните и деловите од алатот;
- детектира точност на изработените делови;
- објаснува мерки за заштита при работа;
- познава постапки за рачно и машинско сечење, режење и турпијање.

Дупчење, впуштање, развртување и изработка на навој на деловите од алатот

- опишува алат, прибор и машини за дупчење, впуштање, развртување и режење на навој;
- образложува обработување на деловите;
- објаснува заштитни мерки при работа;
- дефинира особини на металите и легурите.

Обработка на деловите од алатот со рендисување, стругање, глодање, брусене и полирање

- идентификува алат, прибор и машини за обработка со симнување на струганици;
- образложува елементи за режимот на обработка;
- образложува делови од алатот;
- објаснува мерки за заштита при обработка со симнување на струганици;
- знае технолошки постапки за обработка со симнување на струганици;
- знае да толкува ракување со машините за обработка со симнување на струганици.

Обработка на деловите со електроерозија(и други неконвенционални методи)

- објаснува обработување на поединечни делови од алатот со електроерозија (и други неконвенционални методи);

- објаснува мерки за заштита при работа со електроерозија;
- познава основни технолошки постапки при обработка со електроерозија;
- познава основи на ракување со уредите за обработка со електроерозија.

Изработка на алат и прибор за стегање

- анализира делови од алатот и приборот за стегање при обработка со дупчење, стругање, глодање, заварување;
- врши меѓусебно подесување при склопување на деловите, врши контрола на точноста и функционалноста при обработка на алатот и приборот;
- познава конструкции на алатот, улога и значење на алатот за стегање.

Изработка на алати за свиткување, пробивање, просекување, извлекување и комбинирани алати

- анализира делови од алатот за кружно свиткување
- анализира обликувачи, призми, држачи и други делови од алатот за аголно свиткување
- објаснува пробивачи, просекувачи, режени плочи, водечки плочи и столбови
- објаснува делови од алатот за извлекување
- објаснува комбинирани алати
- мери и контролира точноста на димензиите, обликот и положбата на изработените делови
- објаснува составување на алатите и врши подесување на зјајот помеѓу работните делови на алатот
- анализира функционалност на алатот на пробни примероци
- објаснува мерки за заштита при изработка на деловите, склопување и испитување на алатот
- познава основи на конструкцијата на алатот
- познава технолошка постапка за свиткување, пробивање, просекување, извлекување и отсекување

Изработка на алат за ковање, пресување и леење

- објаснува горни и долни делови од алатот за ковање и пресување
- објаснува делови за одвојување на вишок на материјал
- идентификува алати за леење со уливни и други канали
- објаснува постапка на брусење и полирање на шуплините од калапите
- врши контрола на точноста и квалитетот при обработка
- објаснува склопување, подесување и испитување на функционалноста на алатот
- познава технолошка постапка при обработка

Изработка на модел за копирање и обработка со гравирање

- објаснува делови и врши склопување и подесување на моделите за копирање
- познава постапка за обработка со копирање и карактеристиките на машината
- знае да гравира букви, броеви и рељефи
- познава постапки за обработка со гравирање, видови и карактеристики на машините

Термичка обработка на деловите од алатот

- објаснува припрема на делови за термичка обработка
- објаснува термичка и термохемиска обработка на пробивачи, просекувачи, разни плочи, обликувачи, калапи и други делови од алатот
- идентификува квалитет на термичка обработка
- објаснува мерки за заштита при термичка обработка
- познава основи на термичка и термохемиска обработка
- познава можни грешки, причини и последици при термичка обработка
- знае да врши испитување на квалитетот на термичката и термохемиската обработка

4. Комерцијални работи

Работење според пазарните законитости

- објаснува евидентирање на трошоци на материјал и време;
- дефинира трошоци и потрошен материјал;
- оптимизира трошоци во работата

5. Административни работи

Водење работна документација

- објаснува водење на едноставна техничка документација;
- објаснува водење на извештаи за својата работа;
- појаснува внесување на податоци во соодветни обрасци за застоите, неправилностите и за други појави на машините и уредите;
- ги знае елементите на деловната и технолошката документација;
- владее со работа со компјутер и друга канцелариска опрема.

6. Работи за осигурување на квалитет

Обезбедување квалитетни услуги и извршени работи.

- објаснува квалитет согласно стандардите;
- анализира резултати од сопствена работа и го следи производствениот процес;
- анализира алати и презема мерки во случај на оштетувања;
- рационално троши енергија, материјал и време;
- објаснува користење на мерни помагала (мерни инструменти, мерни алати, контролни помагала)
- анализира предлози за подобрување на машината и подобрување на постапките;
- соработува во производните тимови за подобрување на постапките;
- објаснува трендови во технологиите и материјалот;
- знае постапките на утврдување и следење на квалитетот на услугите;
- ги знае стандардите и методите на контрола на квалитетот на материјалот и производите;

- знае важечки стандарди и прописи;
- знае видови на одделните евиденции за гарантирање квалитет;
- владее со технолошки постапки и упатства за работа;
- знае упатства за работа со работна опрема и со помагала за безбедна работа.

Користење стручна литература и упатства за квалитетно извршување на работата

- појаснување на читање на техничка документација, правилници и упатства;
- објаснува норми препорачани од стручната литература;
- објаснува законски одредби во врска со техничкиот преглед на моторни возила

7.Одржување и поправки

Проверување, приспособува и одржува опрема, машини, уреди и средства што се користат во работата

- појаснува дневно чистење, едноставно одржување и поправки на користените уреди и алати;
- објаснува одржување на алати, опрема и просторија за време на работата;
- контролира алати и машини и презема мерки при оштетувања и ги известува претпоставените;
- знае да соработува при сервисни работи;
- разбира принципи на работа на машините и значење на одржување;
- знае постапки за редовни прегледи и одржување на уреди, машини, помагала и алати;
- познава превентивно и тековно одржување и значењето на одржувањето;
- знае основни сервисни работи на помагала, уреди и алат.

8.Комуникација

Комуницирање со соработниците и клиентите,со почитување на деловните принципи

- собира и проследува информации за работниот процес и за состојбата на алатот и опремата;
- комуницира со претпоставен, со технолог, со оперативна служба, со сервисна служба и останатите соработници за квалитетна, безбедна и безопасна за околината работа;
- знае да соработува со надворешни изведувачи и нарачатели;
- знае и користи стручна терминологија;

9.Здравје, безбедност и заштита при работа и заштита на животната средина

Примена на мерките за лична заштита

- објаснува заштитни средства и опрема, во согласност со законската регулатива;
- објаснува правила за безбедност при работа;
- објаснува прописи за заштита од пожар.

Применува мерки за заштита на околината

- собира, сортира и го отстранува отпад, во согласност со прописите за заштита на животната средина;
- објаснува прописи за заштита на животната средина
- објаснува процедури за ракување, складирање и отстранување на загадувачите на животната средина;
- идентификува мерки за заштита од влијанието на опасните гасови, отровите, парите, високозапаливите супстанции;
- знае мерки при хемиско пролевање или протекување на агресивните и запаливи супстанции.

Вештини за занимањето:

1. Планирање и организирање на работата

Планирање и организирање работа, самостојно и во тим

- проучува проектно-деловна и техничка документација;
- црта и користи едноставни работни цртеж на машински елементи;
- прегледува материјал, дали соодветствува на материјалот во техничката документација;
- подготвува план за работа;
- чита техничка документација;
- владее со работниот распоред и ги знае нормативите за потрошувачка на материјал;
- ги познава алатите и уредите за изведба на одделни задачи;
- ја организира работата;
- владее со стандардите и нормите при обработка на метали.

2. Подготовка за работа

Подготовка на работното место

- подготвува материјал според работен налог
- избира машини, алат, прибор и материјал
- презема мерки за безбедна работа според прописите за заштита на работа и заштита на околината
- применува техничка и технолошка документација
- познава и видови и карактеристики на машинските материјали
- применува техники на мерење и контрола
- познава карактеристики на машините

3. Оперативни работи

Цртање и одбележување на деловите

- пренесува елементи од цртеж на шаблон и делови од алатот во зададен размер со

- помош на алат за оцртување и одбележување
- применува техничко цртање
- применува алат и прибор за цртање и одбележување и начин на нивно користење и одржување

Изработка на шаблони и делови од алатот

- припрема алат, прибор и машини за сечење, режење и турпијање
- сече, реже и турпија шаблони и делови од алатот
- контролира точност на изработените делови
- применува мерки за заштита при работа
- рачно и машински сече, реже и турпија

Дупчење, впуштање, развртување и изработка на навој на деловите од алатот

- припрема алат, прибор и машини за дупчење, впуштање, развртување и режење на навој
- ги обработува деловите

Обработка на деловите од алатот со рендисување, стругање, глодање, брусење и полирање

- припрема алат, прибор и машини за обработка со симнување на струганици
- избира елементи за режимот на обработка
- обработува делови од алатот
- применува мерки за заштита при обработка со симнување на струганици
- ракува со машини за обработка со симнување на струганици

Обработка на деловите со електроерозија (и други неконвенционални методи)

- обработува поединечни делови од алатот со електроерозија (и други неконвенционални методи)
- применува мерки за заштита при работа со електроерозија
- следи основни технолошки постапки при обработка со електроерозија
- ракува со уредите за обработка со електроерозија

Изработка на алат и прибор за стегање

- изработува делови од алатот и приборот за стегање при обработка со дупчење, стругање, глодање, заварување
- врши меѓусебно подесување при склопување на деловите, врши контрола на точноста и функционалноста при обработка на алатот и приборот
- познава конструкции на алатот, улога и значење на алатот за стегање

Изработка на алати за свиткување, пробивање, просекување, извлекување и комбинирани алати

- изработува делови од алатот за кружно свиткување
- изработува обликувачи, призми, држачи и други делови од алатот за аголно

свиткување

- изработува пробивачи, просекувачи, режени плочи, водечки плочи и столбови
- изработува делови од алатот за извлекување
- изработува комбинирани алати
- мери и контролира точност на димензии, облик и положба на изработени делови
- составува алати и врши подесување на зјајот помеѓу работните делови на алатот
- испитува функционалност на алатот на пробни примероци
- применува мерки за заштита при изработка на деловите, склопувањето и испитувањето на алатот

Изработка на алат за ковање, пресување и леење

- изработува горни и долни делови од алатот за ковање и пресување
- изработува делови за одвојување на вишок на материјал
- изработува алати за леење со уливни и други канали
- бруси и полира шуплините од калапите
- контролира точност и квалитет при обработка
- склопува, подесува и испитува функционалност на алатот

Изработка на модел за копирање и обработка со гравирање

- изработува делови и врши склопување и подесување на модели за копирање
- користи постапка за обработка со копирање и карактеристики на машината
- гравира букви, броеви и релјефи
- применува постапки за обработка со гравирање, видови и карактеристики на машините

Термичка обработка на деловите од алатот

- врши припрема на деловите за термичка обработка
- обработува пробивачи, просекувачи, разни плочи, обликувачи, калапи и други делови од алатот
- контролира квалитет на термичка обработка
- применува мерки за заштита при термичка обработка
- познава можни грешки, причини и последици при термичка обработка и врши испитување на квалитетот

4. Комерцијални работи

Работење според пазарните законитости

- евидентира и оптимизира трошоци на материјал и време;

5. Административни работи

Водење работна документација

- води едноставна техничка документација и извештаи за својата работа;
- владее со работа со компјутер и друга канцелариска опрема.

6.Работи за осигурување на квалитет

Обезбедување квалитетни услуги и извршени работи.

- гарантира квалитет согласно стандардите;
- контролира резултати од сопствената работа и го следи производствениот процес;
- контролира алати и презема мерки во случај на оштетувања;
- рационално троши енергија, материјал и време;
- користи мерни помагала (мерни инструменти, мерни алати, контролни помагала)
- соработува при предлозите за подобрување на машината и подобрување на постапките;
- соработува во производните тимови за подобрување на постапките;
- следи трендови во технологиите и материјалот;
- применува постапки на утврдување и следење на квалитетот на услугите;
- користи стандарди и методи на контрола на квалитетот на материјалот и производите;
- владее со технолошки постапки и упатства за работа;
- користи упатствата за работа со работна опрема и со помагала за безбедна работа.

Користење стручна литература и упатства за квалитетно извршување на работата

- чита техничка документација, правилници и упатства;
- применува норми препорачани од стручната литература;
- применува законски одредби во врска со техничкиот преглед на моторни возила

7.Одржување и поправки

Проверување, приспособува и одржува опрема, машини, уреди и средства што се користат во работата

- врши дневно чистење, едноставно одржување и поправки на користените уреди и алати;
- одржува алати, опрема и просторија за време на работата;
- контролира алати и машини и презема мерки при оштетувања и ги известува претпоставените;
- соработува при сервисни работи;
- врши редовни прегледи и одржување на уредите, машините, помагалата и алатите;
- ракува со основните сервисни помагала, уреди и алат.

8.Комуникација

Комуницирање со соработниците и клиентите, со почитување на деловните принципи

- собира и проследува информации за работниот процес и за состојбата на алатот и опремата;
- комуницира со претпоставен, со технолог, со оперативна служба, со сервисна служба и останатите соработници за квалитетна, безбедна и безопасна за

- околината работа;
- соработува со надворешни изведувачи и нарачатели;
- користи стручна терминологија;

9.Здравје, безбедност и заштита при работа и заштита на животната средина

Примена на мерките за лична заштита

- применува заштитни средства и опрема, во согласност со законската регулатива;
- применува правила за безбедност при работа и заштита од пожар.

Применува мерки за заштита на околината

- собира, сортира и го отстранува отпад, во согласност со прописите за заштита на животната средина;
- применува прописи за заштита на животната средина
- презема мерки за заштита од влијанието на опасните гасови, отровите, парите, високозапаливите супстанции;
- применува мерки при хемиско пролевање или протекување на агресивните и запаливи супстанции

<p>Клучни компетенции</p>	<p>Комуникација на мајчин јазик: способен е да споделува и протолкува концепти, размислувања, чувства, факти и ставови во усна и во писмена форма, и да остварува јазична интеракција со клиентите и колегите на соодветен и креативен начин во различни општествени и културолошки контексти.</p> <p>Комуникација на странски јазици: кога постои потреба, способен е да го користи странскиот јазик со цел компетентно да го следи напредокот во професијата и да го надградува сопственото знаење и вештини во сферата на индустријата.</p> <p>Математички компетенции и основни компетенции во областа на науката и технологијата: Користи и работи со технолошки алатки како и податоци за извршување на задачите и собирање на податоци потребни за самоунапредување (на знаењето и вештините). Ги препознава основните карактеристики на истражување во областа на структурата и ги споделува заклучоците и размислувањата кои довеле до таквите заклучоци.</p> <p>Дигитални компетенции: користи основна ИК технологија со цел да ја обезбеди најдобрата можна заштита. Пребарува, собира и обработува дигитални информации и ги користи на критички и систематски начин. Користи алатки за подготовка, презентирање и разбирање на комплексни информации во изведувањето на дејноста.</p>
----------------------------------	--

	<p>Учи како да учи: способен е да пристапи, стекне, обработи и усвои ново знаење и вештини за цели на личен напредок, како и да ги примени истите за унапредување на дејноста. Способен е да управува со сопственото учење, кариера и работни рутини. Истраен е во автономното учење но и во учењето за време на работата со соработниците.</p> <p>Социјални/општествени и граѓански компетенции: во секојдневното опкружување, способен е да манифестира лични, интерперсонални и интеркултурни компетенции за конструктивна комуникација со луѓе од различни профили, покажува толерантност, изразува и разбира различни гледишта, и создава доверба.</p> <p>Чувство на преземање на иницијатива: Способен е да ги препознае можностите и предизвиците за подобрување во различни ситуации. Придонесува кон развојот на култура која ги поддржува вреднува иницијативите и иновациите и ги препознава различните вештини на сите во рамките на службата, и претпоставениот и членовите на тимот.</p> <p>Културолошка свест и изразување: го препознава и го цени креативниот израз на идеи, искуства и емоции и соодветно ги поврзува со самоподобрувањето на членовите во тимот</p>
--	--

Посебни услови	
-----------------------	--

Законска регулатива, прописи и индустриски стандарди	<ul style="list-style-type: none"> • Закон за работни односи • Закон за заштита од пожари • Закон за заштита на животна средина • Закон за безбедност и здравје при работа • Закон за заштита и спасување
---	--

Донесен од:	Министерство за труд и социјална политика
--------------------	---

Датум на одобрување	Решение бр.08-8964/19 Од 15.12.2017 година	Датум на ревизија	
----------------------------	---	--------------------------	--